

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor BP: Filip Válek (ČJ – ZSV)

Termín SZZ: září 2018

Název BP: Typologie ženských charakterů v díle George R. R. Martina *Píseň ledu a ohně*

Datum posudku: 23. 8. 2018

Vedoucí práce: PhDr. Lucie Zimová

Oponentský posudek, posuzovatel: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D., Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Katedra české literatury, PedF UK

Posuzovaná bakalářská práce Filipka Válka se zabývá tématem typologie ženských charakterů v díle G. R. R. Martina knižní ságy *Píseň ledu a ohně*. Jejím cílem bylo dle autora Filipa Válka přiblížit osoby žen a jejich možné zařazení do typů a objasnit vývoj těchto postav v průřezu dosud vydaných knih G. R. R. Martina.

Samotné téma považuji za přínosné, postavy jsou jednou z klíčových naratologických kategorií.

Z práce je patrné silné zaujetí Filipa Válka sárou G. R. R. Martina i samotným tématem. Ocenit bych chtěla zejména osobitý přístup autora k samotné práci. Vyzdvihnout bych chtěla i kapitolu věnovanou G. R. R. Martinovi, kde se autor snažil uvést ságu *Píseň ledu a ohně* do širšího literárněhistorického kontextu, uvedení kritérií výběru postav pro vlastní typologii a vybrané úryvky – citace z primární literatury, které dobře charakterizují postavy.

Domnívám se však, že práci by prospělo poučení v teoretické literatuře (pouhé uvedení tří titulů odborné literatury – Peterka, Todorov, Chartman, na které je odkazováno jen v úvodu práce a na straně 12, nepovažuji za dostatečné), zejména v:

- naratologii, neboť kategorie literární postavy patří mezi základní literárně-teoretické, resp. naratologické kategorie; samotné zkoumání literárních postav probíhá v interakci se zkoumáním ostatních narativních elementů a jejich konstelací (Fořt, 2008);
- žánrových specifikách, protože typologie postav je nedílnou součástí typologie žánrové a vývojové, proto považuji za důležité i literárně-genologické hledisko;
- sémantice fikčních světů (z česky dostupných zdrojů zejména B. Fořt – *Úvod do sémantiky fikčních světů*; L. Doležel – *Heterocosmica; Heterologica*; D. Hodrová - ... *na okraji chaosu ...*; Todorov – *Poetika prózy*) s důrazem na literární postavu;
- odborné literatuře věnované literární postavě, zejména monografie Bohumíra Fořta *Literární postava. Vývoj a aspekty naratologických zkoumání*. (ÚČL AV ČR, 2008).

Zasazení do širšího kontextu literárně-teoretického rámce a ujasnění si perspektiv pohledu (například strukturalistická teorie, či recepčně teoretická apod.) by Filipovi Válkovi umožnilo používat odborný jazyk a lépe interpretovat své závěry.

Podrobněji by měla být vysvětlena rovněž problematika vypravěče (autor uvádí jen krátké objasnění na straně 11–12, nevrací se však k tomuto tématu ve vlastní typologii). Považuji právě perspektivu vypravěče ve vztahu typologii postav v této sáze za nutné objasnit – kdo příběh vypráví, z jaké perspektivy; co o postavách ví, nebo neví; co nám zatajuje, případně proč. Volba vypravěče silně ovlivňuje čtenářovo vnímání postav, zvláště tehdy, když ani jeden z pohledů není nezaujatý, je ovlivněn psychickým stavem dané postavy a jejím prožíváním děje.

Místy se zdá, jako by autor zapomínal, že se jedná o postavy ve fikčním světě, jako by se natolik ponořil do fikce, že postavy se pro něj staly reálnými a „svět, v němž žijí, zaujme přechodně místo světa aktuálního“ (Doležel, 2012, s. 248), ačkoliv v závěru na tento problém sám upozorňuje, a místy jakoby mu splývalo, kým postavy jsou (status postavy) a proces jejich zobrazení (jakým způsobem jsou charakterizovány, jak se postupně v textu čtenáři vyjevují).

Popisné pasáže (autor se soustředil na převyprávění děje či jednotlivé činnosti postavy) jsou logické vzhledem k pochopení kontextu, a k analýze literární postavy děj určitě patří, je však škoda, že Filip Válek tyto popisy nevytěžil více právě v interpretaci a diskuzi k tématu – kým postava je, jakou roli představuje, co o ní text zamlčuje, co je o ní nejisté).

Je škoda, že do práce nebyla zařazena poučená interpretace a diskuze, závěr se pokusil shrnout práci jako celek, ocenila bych však ještě hlubší reflexi a hodnocení, argumentované, poučené stanovisko autora.

Práce obsahuje drobné chyby v pravopise (např. tematika) či interpunkci (zejména vedlejší věty vložené), jinak je psána osobitým a čtivým jazykem.

Celkový přínos práce spatřuji v osobitém uchopení tématu, v němž autor prokázal nadšení tématem a orientaci v něm, dovednost číst text s porozuměním a vytvořit v obrovském množství postav přiléhavou typologii ženských postav na základě dobře promyšlených kritérií. Pokud by se autor rozhodl vydat ve svém následujícím studiu podobným směrem, doporučuji komplexnější nastudování literárně-teoretických publikací, ale téma neopouštět, má silný potenciál využití i pro školskou praxi.

Náměty k diskusi při obhajobě BP:

1. Mnohdy jste se soustředil při popisu typu postavy pouze na jednání literární postavy. Jak je to s dalšími charakterizačními prostředky, jako je například jméno, vzhled, promluva, komentář vypravěče, narativní vědomí (např. Fořt, 2008)?
2. Kde jste se inspiroval při pojmenování typů postav? Literární typy mají vždy v tradici ustálenou roli. Domníváte se, že všechny Vámi stanovené literární typy této charakteristice odpovídají?
3. Jak sám uvádíte, Martinovy postavy jsou postavami plastickými, mnohdy vymaňujícími se z daného typu. Jakým úskalím jste čelil při interpretaci díla? Zažíval jste při interpretaci postav nejistoty, obával jste se banalizace či generalizování? V jakém případě a proč?
4. Jaký spatřujete potenciál této práce pro její využití v praxi? V závěru jste to již naznačil, zkuste význam této práce pro pedagogickou praxi vystihnout konkrétněji.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce a nevykazuje žádnou shodu v systému Theses.cz s jiným dokumentem.

V Praze dne: 23. 8. 2018

Veronika Laufková